

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/137/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8711203529
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8711203529.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcov: 1/ Y. R., nar. X.XX.XXXX, bytom U., J. XXX, 2/ H. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. T. XXX/XX, 3/ A. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., J. XXX, 4/ E. R., nar. 17.XX.XXXX, bytom U., J. XXX, 5/ mal. C. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., J. XXX, žalobcovia 1/ až 5/ právne zastúpení JUDr. Marekom Radačovským, advokátom, Košice, Žriedlová 3, proti žalovaným: 1/ I.C.T. - INTERCONTINENTAL TRANSPORT, spol. s r.o., Poprad, Spišská 3438/9, IČO: 36 465 780, práv. zast. Mgr. Romanom Birčákom, advokátom, Poprad, Nám. sv. Egídia 97, 2/ KOOOPERATIVE poisťovni, a.s., Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch s prísl., o odvolaní žalobcov v 1.rade až 5 rade a žalovanej v 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 9C/45/2011 - zo dňa 22.11.2016 takto jednohlasne

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e rozsudok súdu s výnimkou výroku o povinnosti žalovaných zaplatiť súdny poplatok.
- II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Predmet konania

1. Predmetom konania je náhrada nemajetkovej ujmy. Žalobcovia svoj nárok odôvodňujú tým, že v dôsledku dopravnej nehody dňa 20.03.2009 došlo k smrti ich otca a manžela, čím došlo k výraznému zásahu do ich práv na súkromie a rodinný život. Poukázali na to, že zodpovednosť vodiča motorového vozidla bola preukázaná v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 4T/113/2009. Žalovaný v 1 rade je prevádzkovateľom motorového vozidla. Povinnosť žalovanej v 2.rade zdôvodnili s poukazom na § 823 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanoveniami zák. č. 381/2001 Z.z., keďže v čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo poistené za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovanej v 2 rade.

2. Žalovaný v 1.rade vo svojej procesnej obrane namietal, že nárok je premlčaný a tiež, že neexistuje racionálny a spravodlivý dôvod ,pre ktorý by mal znášať ekonomické riziko prípadnej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcov, pokiaľ má právo, aby zaň žalovaná v 2.rade náhradu uspokojila.

3. Žalovaná v 2 rade vo svojej procesnej obrane tvrdila, že nie je pasívne legitimovaná v tomto konaní, náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nespadá do krytia poistenia, ktoré mala uzatvorené so žalovaným v 1 rade.

Obsah napadnutého rozhodnutia

4. Okresný súd Poprad ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že: „Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 40.000,- Eur, žalobcovi 2/ sumu 20.000 eur, žalobcovi 3/ sumu 20.000,- Eur, žalobcovi 4/ sumu 20.000,- Eur a žalobcovi 5/ sumu 40.000,- Eur a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Plnením jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plniť druhému. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietla. Súd priznáva žalobcom 1/ až 5/ náhradu trov konania z prisúdeného nároku vo výške 100 %. Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet tohto súdu súdny poplatok v sume 8.400,- Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku“.

5. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skutkovo mal za preukázané, dňa 20.03.2009 došlo k dopravnej nehode, keď H. P., zamestnaný u žalovaného 1/, v dôsledku nevenovania dostatočnej pozornosti vedeniu vozidla, prešiel do protismeru, kde sa čelne zrazil s protiídúcim motorovým vozidlom, ktoré viedol H. R., ktorý v dôsledku tejto havárie svojmu zraneniu na mieste nehody podľahol. Vodič motorového vozidla v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 4T/113/2009, bol uznaný vinným, bol právoplatne odsúdený, pričom súd podľa ust. § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkázal poškodených s návrhom na náhradu škody na občianske súdne konanie. Mal za preukázané, že žalobkyňa 1/ uzatvorila manželstvo s nebohým H. R. dňa 05.05.1984, pričom manželstvo bolo harmonické. Spolu vychovali štyri deti tešiac sa z ich úspechov. Nebohý sa staral príkladne o svoju rodinu a tvrdo pracoval, aby vytvoril rodinné prostredie, keď deťom zabezpečil krásne detstvo, vzdelanie a pripravil ich na život. Nebohý bol pre svoje deti veľkou oporou aj v čase, keď si už založili svoje vlastné rodiny, preto jeho tragická smrť zasiahla celú rodinu.

6. Prijal právny záver, že čiastočným a medzityýmym rozsudkom súd prvej inštancie právoplatne rozhodol o opodstatnenosti nároku žalobcov voči žalovanej 2/. Neuznal jej právnu argumentáciu, že nie je pasívne legitimovanou stranou sporu. Konštatoval zásah do osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), všetkých žalobcov pričom následok tohto zásahu považuje za nereparovateľný. Náhradu ujmy vyjadrenú v peniazoch považoval za dôvodnú, pretože nečakaná smrť predstavuje udalosť mimoriadnu s nenapraviteľným následkom, v prípade ktorej je morálna satisfakcia z hľadiska zadosťučinenia nepostačujúca. V dôsledku neoprávneného zásahu došlo k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb vyplývajúcich predovšetkým z intenzity vzťahu so zomrelým. Vo vzťahu k manželke, poukázal na to, že intenzita straty bola daná už tým, že šlo o manželský pár, pričom manželstvo trvalo po dobu 25 rokov. Manželia spolu vychovávali štyri deti, z toho jedno bolo v čase tragickej udalosti maloleté, ďalší syn navštevoval ešte len strednú školu. Okrem psychickej bolesti, ktorá v prípade straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, je tu aj fyzická bolesť obmedzujúca aktivity pozostalého a často vyžadujúca odbornú pomoc. Na strane žalobkyne 1/ stratou manžela dochádza aj k presunu rodičovských úloh a starostlivosti o deti a domácnosť a navyše aj o firmu, to všetko v situácii veľkej emočnej bolesti s prirodzeným sociálnym a ekonomickým dopadom. Pokiaľ sa týka žalobcu 5/, pri strate otca bol len vo veku 4 rokov a teda strata otca je uňho nespochybniteľná brániaca mu spoznávať svojho otca, rozvíjať s ním blízky vzťah a viesť rodinný život, o čo bol ochudobnený už od predškolského veku. Taktiež pre žalobcu 4/ je táto strata otca v období, kedy navštevoval strednú školu, nespochybniteľná. Navyše sám bol účastníkom dopravnej nehody, čo sa jednoznačne odrazilo aj na jeho ďalšom zdravotnom stave. Sám uvádzal, že trpel častými migrénami, mal taktiež psychické problémy a ťažko sa vyrovnával s touto skutočnosťou. U ďalších žalobcov 2/ a 3/ je nespochybniteľné, že aj keď títo už boli dospelí, strata otca rodiny, ktorý zabezpečoval celú rodinu aj po finančnej stránke, má veľmi vážne ekonomické dôsledky. Ale nemožno poukazovať len na finančnú stratu, pretože obaja žalobcovia utrpeli veľmi vážnu emočnú stratu, ich rodiny resp. ich deti nemôžu spoznať starého otca a navyše žalobca 3/ musel tiež vyhľadať odbornú pomoc. Vo vzťahu k výške peňažnej náhrady vychádzal z atribútu primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie. Súd príkladom poukázal, že rozsudkom OS Trnava č.k. 13C/126/2010-267 zo dňa 1.10.2014 v spojení s rozsudkom KS Trnava č.k. 24Co/368/2015-311 zo dňa 1.7.2015 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 40.000,- Eur za smrť manželky žalobcu v dôsledku protiprávneho konania zodpovedného subjektu (fyzickej osoby) spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky. Priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy považoval aspoň za zmiernenie ujmy žalobcov v prípade, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Priznaná nemajetková ujma v peniazoch nemôže byť nikdy náhradou za život, ale slúži aspoň na minimálne zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. V prevyšujúcej časti, v ktorej žiadali žalobcovia 1/ až 5/ úhradu nemajetkovej ujmy súd žalobu zamietol. Sumu, ktorú priznal považoval za primeranú.

7. Poukázal na ustanovenia § 11, § 13 ods.1, 2,3, § 420 ods. 1 § 427 ods.1, § 248, § 429, § 440, § 822 Občianskeho zákonníka, § 1, § 4 ods.1, § 4 ods.1 písm.a/, § 15 ods1, 2, zákona č. 381/2001 Z.z., § 193 Civilného sporového poriadku.

8. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého súd prizná strane konania náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá i systematické začlenenie tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, keď výška nároku závisí od úvahy súdu, ako je v tomto prípade náhrada nemajetkovej ujmy.

Obsah odvolaní strán sporu a obsah vyjadrení k odvolaniam

9. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie žalovaná v 2.rade proti vyhovujúcemu výroku a výroku o trovách konania. Svoje odvolanie odôvodnila dôvodmi podľa ust. § 365 ods.1 písm.b/, d/, f/ a h/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku. Uviedla, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoj postup pokiaľ upravil žalobný petit, keďže žalobcovia žiadali, aby súd zaviazal na plnenie žalovaných v 1.a 2.rade spoločne a nerozdielne. Žalobný návrh žalobcov nebol v súlade s hmotným právom. Ďalej uviedla, že nesúhlasí s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Súd odôvodňuje svoje rozhodnutie všeobecne, nedostatočne a bez toho, aby sa vyrovnal akýmkoľvek spôsobom s jej námietkami, ktoré prezentoval v konaní. Poukazuje na to, že súd prvej inštancie priznal enormne vysokú sumu, nezohľadnil ani vysoký satisfakčný charakter trestného konania a odsudzujúceho rozsudku v prípade vodiča motorového vozidla. Podľa jeho názoru žalobcovia nepreukázali vysokú intenzitu zásahu do osobnostných práv, ktorá by vyžadovala priznanie náhrady v tak vysokej výške. Ďalej v odvolaní poukazuje na to, že zotrúva na svojom stanovisku, že v konaní nie je pasívne vecne legitimovaným. Pokiaľ súd prvej inštancie poukazuje na judikatúru ESD C-22/12, resp. rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 31.03.2016 sp.zn. 21Co/60/2015, tak ESD v rozsudku Haasová nevyložil, či v rámci posudzovanej českej právnej úpravy je alebo nie je v poistnom krytí povinného zmluvného poistenia zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí. Poukazuje na aktuálne rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31.03.2016, ktorý zohľadnil aj rozhodnutie Súdneho dvora C-22/12 vo veci U. c/a H. a U.. Má za to, že záver súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci aj vo vzťahu k trovám konania, pretože žalobcovia neboli vo veci úplne úspešní a preto mali byť v konaní sankcionovaní v dôsledku neúspechu aj vo vzťahu k trovám konania. Navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok v napadnutých výrokoch tak, že žalobu žalobcov voči nej zamietne a vo vzťahu k trovám neprizná im nárok na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania, alternatívne v týchto výrokoch napadnutý rozsudok zruší a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

10. Proti výrokom, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá podali odvolanie žalobcovia v 1.až 5.rade. Navrhli, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok v tejto časti a priznal im nimi navrhovanú náhradu nemajetkovej ujmy. V odvolaní poukazujú na to, že došlo k násilnej smrti otca a manžela, pričom minimálny poistný limit v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. je 2.500.000,- Eur, žiadajú primerané odškodnenie vo výške aspoň 10 % minimálneho poistného limitu s tým, že požadované sumy im prídu primerané a adekvátne na zmiernenie následkov zásahu, ktorý nastal v ich osobnom a rodinnom živote v dôsledku smrti rodiča a manžela. Navrhli zároveň priznať im aj trovy odvolacieho konania.

11. K odvolaniu žalovanej v 2.rade a žalobcov podal písomne vyjadrenie žalovaný v 1.rade. Považoval za správnu námietku žalovanej v 2.rade ohľadom náhrady trov konania, pričom navrhol, aby odvolací súd vyhovel odvolaniu žalovanej v 2.rade a žalobu zamietol. Poukazuje na to, že sám žalovaný v 1.rade bol v dôsledku konania vodiča poškodený a zdôrazňuje závažné pochybenie štátnych orgánov, pretože nemali vedomosť o tom, že vodičský preukaz mal tento vodič zadržaný.

12. Žalovaná v 2.rade sa vyjadrila k podanému odvolaniu žalobcov, zotrvala na svojich dôvodoch, ktoré uviedla už v odvolaní a navrhla nevyhovieť návrhu žalobcov.

Hodnotenie odvolacieho súdu

13. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolania boli podané včas, oprávnenými subjektmi - stranami, v ktorých

neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťal (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 365 C.s.p.) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutia v medziach daných rozsahom (§ 379 C.s.p.) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 C.s.p.), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, nariadil odvolacie pojednávanie, zopakoval dokazovanie a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku v jeho napadnutých výrokoch podľa ustanovenia § 387 ods1 C.s.p.

14. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 C.s.p.) a vo vzťahu k odvolacím námietkam uvádza nasledovné.

15. Podľa § 470 ods. 1, 2 C.s.p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

16. Predmetom odvolacieho konania tak ako ho vymedzili strany sporu sa stali výroky rozhodnutia súdu prvej inštancie s výnimkou výroku o povinnosti zaplatiť súdny poplatok.

17. Vo vzťahu k námietkam žalovanej v 2. rade odvolací súd uvádza, že námietka žalovanej o nedostatku jej pasívnej legitímácie neobstojí ani pred odvolacím súdom. Súd prvej inštancie dostatočne svoj záver o jej pasívnej legitímácii ako strany sporu zdôvodnil. Čiastočným a medzitýmym rozsudkom č.k 9C/45/2011- 192 zo dňa 5. februára 2014 súd prvej inštancie už právoplatne rozhodol o opodstatnenosti nároku všetkých žalobcov voči žalovanej 2.rade. Konštatoval správne, že z poistenia zodpovednosti má poistený právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa ust. § 4 ods. 2 Z. o PZP. Zásah do osobnostných práv žalobcov, v dôsledku ktorého utrpeli psychickú ujmu (nemateriálnu alebo nemajetkovú škodu na zdraví), bol spôsobený prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahovalo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu u žalovanej 2/. S poukazom na povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami a na rozsudok Súdneho dvora EÚ C-22/12 Haasová bod 39.

18. Tieto závery sú správne. Odvolací súd poukazuje ešte aj na závery prijaté Ústavným súdom SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo dňa 17. augusta 2016 : V súvislosti s citovaným rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie ústavný súd poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutie - uznesenie sp. zn. III. ÚS 646/2015 zo 16. decembra 2015, v ktorom v obdobnej veci konštatoval, že „hoci Súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13, pozn.) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje zákon č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého má aj sťažovateľka ako poisťovateľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.“Ústavný súd dodáva, že k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody. Obdobné závery vo vzťahu k rozsahu povinného zmluvného poistenia prijal Ústavný súd Slovenskej republiky aj vo svojich rozhodnutiach napr. v rozhodnutiach sp. zn. II. ÚS 847/2016 zo dňa 10.11.2016, sp. zn. I. ÚS 265/ 2017 zo dňa 24.05.2017.

19. Odvolací súd poukazuje na závery vyslovené Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozhodnutí zo dňa 17. apríla 2018 sp. zn. 3Cdo 234/2017.: Podľa názoru vec prejednávajúceho senátu treba

eurokonformným výkladom pojmu škoda na zdraví - pri súčasnom rešpektovaní súvislostí právnych inštitútov - dospieť k záveru, v zmysle ktorého škodou na zdraví (§ 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z.) je aj citová, osobnostná, psychická (teda nemajetková) ujma spôsobená pozostalým po obetiach dopravnej nehody (§ 13 Občianskeho zákonníka). Uvedený výklad pojmu škoda nepovažuje vec prejednávajúci senát za výklad contra legem (výklad proti doslovnému jazykovému zneniu zákona). Zákaz výkladu contra legem vyjadruje (výlučne) zákaz výkladu smernice v zrejmom rozpore so znením príslušného vnútroštátneho ustanovenia. Pojem „škoda na zdraví“ ale, ako to bolo vyššie uvedené, možno vyložiť extenzívne bez toho, aby pri súčasnom zachovaní cieľov a výsledku sledovaných smernicou došlo k popretiu jeho jazykového vyjadrenia. Taký výklad nesiahá za hranice najširšie možného jazykového významu pojmu. Ak existuje potreba zabezpečiť konformitu konkrétnej vnútroštátnej normy s úniovým právom, je plne legitímne a súčasne nevyhnutné sudcovské vyplnenie „medzier“ (prostredníctvom extenzívneho výkladu), ktoré ostali po nesprávne (neúplne) transponovaných smerniciach. Dovolací súd pripomína, že Súdny dvor v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 vyslovil, že ak umožňuje vnútroštátne právo použitím vlastných metód výkladu vnútroštátne ustanovenie vykladať za určitých okolností tak, že bude možné vyhnúť sa rozporu s inou normou vnútroštátneho práva alebo obmedziť oblasť pôsobnosti tohto ustanovenia na dosiahnutie tohto účelu a použiť ho len do tej miery, aby bolo v súlade s danou normou, tak je vnútroštátny súd povinný použiť rovnaké metódy, aby sa dosiahol cieľ sledovaný smernicou. Na základe vyššie uvedeného je potrebné uzavrieť, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. treba vykladať tak, že poistenie zodpovednosti v zmysle tohto zákona kryje (za splnenia ostatných podmienok) aj nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu im spôsobenej nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a títo pozostalí (poškodení) môžu svoje nároky v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody .“

20. Vo vzťahu k námietke žalovanej v 2 rade o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia súdom vo vzťahu k poskytnutiu náhrady v peňažnej forme, je nutné uviesť, že s touto nie je možné súhlasiť. Súd prvej inštancie uviedol dôvody, pre ktoré je nutné priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ani o odvolací súd nemá pochybnosti o tom, že smrť manžela a otca spôsobila vážny zásah do ich súkromného a rodinného života. Smrťou otca a manžela stratili žalobcovia sociálne, morálne, ako aj citové puto vytvorené medzi nimi. Došlo k nenávratnému zničeniu väzieb rodinného života. Následky zásahu nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna by nepostačovala na primerané zadosťučinenie a zmiernenie tejto ujmy. V tomto konkrétnom prípade nečakaným úmrtím došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv, pričom následok zásahu je nezvratný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. V prípade smrti otca a manžela ide o mimoriadne citlivý zásah do emocionálnej sféry žalobcov, ktorý spolu s ním tvorili plnohodnotnú fungujúcu rodinu. Bez ohľadu na to, že ide o dospelých žalobcov a dvaja synovia už nežili v spoločnej domácnosti s rodičmi.

21. Námietka žalovanej v 2. rade vo vzťahu k neprimeranej výške priznanej náhrady nie je dôvodná. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné brať do úvahy hlavne závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Smrť ako absolútna a nenahraditeľná strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpore a v prípade fungujúcej rodiny má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnáť sa so stratou blízkeho človeka napriek plynutiu času.

22. Bez akýchkoľvek pochybností smrť blízkej osoby je pre pozostalých traumatizujúca udalosť. Každý človek je jedinečná a neopakovateľná bytosť. Hodnota ľudského života je nevyčísliteľná v peniazoch. V prejednávanom prípade je zjavné, že správa o smrti a vyrovnanie sa jeho stratou u všetkých žalobcov má stále pretrvávajúce následky. Súd sa dôsledne vyrovnal s dôvodmi a výškou priznanej náhrady. Pri rozhodovaní o náhradách nemajetkovej ujmy v prípade, že dôjde k smrti blízkej osoby je potrebné zaujať stanovisko vo vzťahu k dôsledkom, ktoré znamenajú pre tieto blízke osoby smrť tohto človeka. To znamená, že sa je potrebné vyrovnáť s otázkou náhrady za bolestné, pretože úlohou bolestného je globálne odškodniť tieto osoby za všetky vzniknuté telesné a duševné obmedzenia, aby poškodení dostali odplatu za už vzniknutú, ale aj budúcu stratu na životnom šťastí. Musí sa brať ohľad na druh, dĺžku a intenzitu pociťovania bolesti, pričom treba brať ohľad aj na to, že ide o trvalú škodu. V konkrétnej veci je bez pochyb zjavné, že správa o smrti mala za následok pretrvávajúce psychické obmedzenia a trápenia manželky a synov ako aj maloletého syna C.. Každý z nich zdôvodnil pred súdom (s výnimkou maloletého Dávida) svoje prežívajúce trápenie vyššej intenzity. S ohľadom na vek žalobcov, trvalý

následok ktorý nastal s tým, že nemožno očakávať úplnú nápravu je rozhodnutie súdu prvej inštancie o priznaní nemajetkovej ujmy žalobcom za primerané. Správny bol postup súdu, pokiaľ pristúpil aj k porovnávaniu jednotlivých už priznaných náhrad či už súdmi Slovenskej alebo Českej republiky.

23. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie po správnom vyhodnotení závažnosti vzniknutej ujmy žalobcom , ktorú mal preukázanú predovšetkým s prihliadnutím na príbuzenský vzťah ako najbližších rodinných príslušníkov nebohého, u ktorých bola prítomnosť na intenzívnejších interpersonálnych väziach na výsostne emocionálnom základe nespochybniteľná, podľa voľnej úvahy správne ustálil aj výšku priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy naplnil požiadavku primeranosti a proporčionalnej náhrady strádania žalobcov.

24. Vo vzťahu k námietke žalovanej v 2. rade o nesprávnom postupe súdu pokiaľ bez toho, aby žalobcovia akýmkoľvek spôsobom upravili žalobný petit, respektíve zmenili žalobu, zaviazal žalovaných na plnenie iným spôsobom a to tak, že plnením jedného zo žalovaných zanikne povinnosť splniť druhému. Odvolací súd udáva, že v zmysle § 511 ods. 1 OZ platí, že ak právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu je ustanovené, alebo účastníkmi dohodnuté, alebo ak to vyplýva z povahy plnenia, že viac dlžníkov má tomu istému veriteľovi splniť dlh spoločne a nerozdielne, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Ak dlh splní jeden dlžník, povinnosť ostatných zanikne. Uvedené ustanovenie upravuje tzv. pasívnu solidaritu, ktorá je vyjadrená termínom „spoločne a nerozdielne“. Je charakterizovaná viacerými subjektmi na dlžníckej strane, ktorých povinnosťou je splniť dlh tomu istému veriteľovi spoločne a nerozdielne. Funkcia pasívnej solidarity spočíva vo väčšom zabezpečení pohľadávky veriteľa a uľahčení jej uplatnenia. V zmysle § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. (označeného ako „priamy nárok poškodeného“) náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Z toho vyplýva, že poisťovateľ vykonávajúci povinné zmluvné poistenie zodpovednosti má pri uplatnení nároku poškodeného na náhradu škody rovnaké právne postavenie ako osoba, ktorá škodu priamo spôsobila. Poškodený môže priamo od neho požadovať na súde alebo mimo neho, náhradu škody. To však neznamená, že by z ustanovení zák. č. 381/2001 Z. z. bolo možné vyvodzovať pasívnu solidaritu poisteného a poisťovateľa.

25. Súd prvej inštancie postupoval správne, pokiaľ neuložil žalovaným povinnosť splniť záväzok spoločne a nerozdielne. Ak je v občianskom súdnom (sporovom) konaní na jednej alebo na oboch procesných stranách viacero strán sporu, ide o procesné spoločenstvo (aktívne alebo pasívne). V závislosti od intenzity prepojenia jednotlivých účastníkov v takomto procesnom spoločenstve so zreteľom na obsah ich

vzájomného hmotnoprávneho vzťahu, prípadne spoločného vzťahu k tretím osobám sa rozlišuje spoločenstvo samostatné (pri ktorom každý spoločník vystupuje voči druhej strane samostatne) a nerozlučné, (ktoré je charakterizované tým, že rozhodnutie sa vzťahuje na všetkých spoločníkov spoločne). Pre posúdenie, či ide o samostatné alebo nerozlučné spoločenstvo je rozhodujúca povaha predmetu konania vyplývajúca z hmotného práva. O nerozlučné spoločenstvo ide tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby predmet konania bol prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému spoločníkovi. Súd prvej inštancie postupoval správne ak v časti spôsobu plnenia žalovaných v I. a 2. rade rozhodol tak, že plnením jedného so žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. V prípade plurality zodpovedných subjektov na náhradu nemajetkovej ujmy, ak poškodený mal i nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči zodpovednému subjektu a na totožné plnenie súčasne nárok z iného dôvodu proti poisťovateľovi, nebolo možné uložiť žalovaným v I. a 2. rade povinnosť solidárneho plnenia (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/499/2002, sp. zn. 25Cdo/2464/2000, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/18/2016, 6Co/239/2017). Jeho postup, ktorým by žalobe nevyhovел len z tohto dôvodu tvrdiac, že ide o nesprávny procesný postup by bol prehnane formalisticky vykazujúci znaky prehnaného formalizmu. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Českej republiky, s ktorou sa v plnom rozsahu stotožňuje, cit.: „Občanské soudní řízení má sloužit k účinné ochraně práv účastníků, při respektování platné právní úpravy vztahů plynoucích z hmotněprávní úpravy. Smyslem občanskoprávního řízení není výklad předpisů ryze formalistickým způsobem, který ve svém důsledku vede k odepření existujícího ohroženého práva. Přepjatým formalismem se ve své rozhodovací praxi již opakovaně zabýval Ústavní soud, například v nálezu sp. zn. I. ÚS 3502/10 uvedl: Ústavní soud ve své konstantní judikatuře již mnohokrát prokázal, že netoleruje orgánům veřejné moci a především

obecným soudům formalistický postup za použití v podstatě sofistického odůvodňování zřejmé nespravedlnosti.“

26. Z vyššie uvedených dôvodov, keď sa odvolací súd stotožnil s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy námietky odvolateľa žalobcov o nedostatočnom priznaní im požadovanej výšky ujmy v kontexte vyššie uvedených dôvodov neobstoja. Suma priznaná súdom prvej inštancie vo vzťahu k žalobcom je určená súdom prvej inštancie správne a zohľadňuje všetky okolností majúce vplyv na jej určenie. Dôvody tvrdené žalobcami nie je možné považovať za také, pre ktoré by rozsudok súdu prvej inštancie nebol vecne správny.

27. Rozsudok súdu prvej inštancie tak vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p. odvolací súd potvrdil vrátane správneho výroku o trovách konania. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, keď výška nároku závisí od úvahy súdu. Do takej kategórie spadá aj náhrada nemajetkovej ujmy. Napriek tomu, že nebola žalobcom priznaná požadovaná suma ako náhrada nemajetkovej ujmy nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu voči žalovaným im bol priznaný z prisúdenej sumy. V sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy pri rozhodovaní o náhrade trov konania treba rozlišovať čo je základné a čo sprevádzajúce (pozri k tomu napríklad Nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 170/99). Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Vhodným riešením v týchto sporoch je, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej). Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 C.s.p.), keďže sa skúma vec čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku (porovnaj Civilný sporový poriadok, Nakladateľství C.H.Beck Štefček a kolektív str. 926, 927).

28. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 255 ods. 1 C.s.p. Žiadna zo strán ktorá podala odvolanie nebola v konaní úspešná a súd odvolací im nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

29. Rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).